

Nr. 19.

Brasovu,

7. Martie

1861.

Gazetă esse regulată de 2 ori, și
foste un'a data pe septemana, ad.

Mercurea si Sambet'a.

Pretiul loru este pe 1 anu 10 f.,
pe diunetea anu 5 f. austr. inla-
intrulu monarchiei.

GAZETĂ TRANSSILVANIEI.

Denumiri.

Reg. cancelaria aulica transilvana au denumită pe Julius Szent-Györgyi de Nagy-Rápolt, fostul consiliariu la judeciul de comitat din Szegedin; pe pretorul din Siercaia Ioane Puscariu; pe oficialul Ludovicu de Baiesi de Haraly si pe concipistul guvernial din Sibiu Wilhelm bar. de Conradshiem, de concipisti aulici. —

Senatorii imperiali gr. Thun, bar. Thierry, bar. de Salvotti, Principe Salm, bar. de Haimberger, gr. de Wolkenstein, fura demisionati din senatul imperial pe lunga arata multiamire preainalta pentru servitie.

Maiestatea Sa c. r. apost. denumi pe cavaleru Wenzel de Martina, fostu consiliariu locuintei din Temisiora, de siefu alu gubernului provincialu in ducatulu Bucovina si pe fostulu prefectu in Cernantiu Iacobu cav. de Micu l'au strapsu la gubernulu din Lemberg că consiliariu de curte extra statum, danduiae crucea de cavaleru a ordin. Leopoldinu.

Asemenea judū Petru Lascu din Livedeni si Vasile Vaptu din Cotesdiu in Ardealu au primitu crucea de argintu pentru merite, fiindca au coluceratu la prinderea lotriloru. —

Excellenta Sa D. episcopu Dr. Lud. Haynaldu primi chiama rea (literae regales) la diet'a Ungariei.

Societatea romana literaria.

Inca in adunarea asia numita filologica, tienuta in dielele de antanu ale lui Octobre in Sabiniu pentru esaminarea si stabilirea unei ortografie romane cu litere latine, suscrisulu fu insarcinatu cu elaborarea unoru statute pentru societatea literaria ce s'a votatu totu intru acea adunare. Totu asemenea sună si punt. VI din Memoriale cu datu 4/12. Ian. a. c. datu la adunarea nationala din Sabiniu.

Acestei incredintari atatu de onorifice pentru mine, me si nevoii a respunde fore intardiare, si inca in 12/24. Octobre a. tr. am si trimis u elaboratulu statutelor, costatoriu din §§ 24, in limb'a romana de impreuna cu una versiune germana. De sosirea la loculu destinatu nu incape nece un'a indoiela.

Se pote, că si pah' acum unii se sia dorit a scî, camu ce forma voru si avendu acele proiecte, — ér' acum fora indoiela si mai multu, dupa ce si societatea se aplacida intlesi, si convocarea la un'a adunare preliminaria, cu scopu de a esamină si a definî statutele acelei societati seu reuniuni s'a si publicatu prin foile publice. Dorire intru adeveru naturale si respectabile, că adeca convocatii inca de acasa si inainte de a pleca la drumu se scia mai de aprope, ce va se sia su-stratulu consultarilor ca se voru tiené; că ci calatoriele sunt grele mai alesu pre tempulu in cod'a iernei, si afara de incomoditati suntu impreunate si cu multe spese. Altintre se pote templă, că unulu si altulu se dico: că de sciamu, că aste obiecte seu asia se voru tractă, neci ca me mai trepedam pană la Sabiniu.

Asta dorentia se descoperi si intru un'a din foile publice romane: că comitetulu (ce comitetu?) se publice proiectele cum s'a inaintat si pre alu carora temeliu s'a datu invoieira. Inse pană astazi nu se vedi, celu puoinu pre la noi, neci una publicare.

Spre implinirea acestui defectu pre catu se pote, fiindu că terminulu adunarei e forte scurtu, me semtiu indemnatum a aduce in cuno-scentia publica macaru un'a parte din elaboratulu trimis de mine; ou tôte ca nu sum incunoscintiatu, ca ore aflatul sau de bunu ceva de într'insulu au nu.

Pentru tieri straine 7 f. 50 cr. pe 1
sem., si 15 fr. pe unu anu. Se pre-
numera la tôte postele c. r., cum
si la toti cunoscutii nostri DD.
corespondenti. Pentru serie „petit“
se ceru 8 cr. val. austr.

De aceea nece nu'l publicamu intregu ci numai cei de antanu dice paragrafi, adeca:

§ 1. In urm'a petitiunei din . . . . se infiintieze un'a „societate literaria pentru limb'a si literatur'a româna.“

§ 2. Scopul societati este: promovarea literaturei romane, prin reformarea limbii ei pe base rationale-istorica, si prin latarea acestei limbii si literatur'e in cercuri mai late in patria si in afara. —

§ 3. Societatea incercă a ajunge acestu scopu:

1) Prin adunarea de carti romane, manuscrise si tiparite, de opere istorice, archeologice si filologice, de artefacte, anticetati etc. din patria si din afara.

2) Prin elucrarea unui Dictionariu romanu-etimologic, si perfectionarea lui in continuu.

3) Prin edarea de opere momentosa romanesci din timpurile mai vechi si noua.

4) Prin traducerea si edarea de opere clasice din literatur'a vechia si noua.

5) Prin edarea unei Foile periodice literare.

6) Prin indemnarea si ajutorirea de cercetari literare spre inaintarea cunoscintiei limbii si literatur'e romanesci.

7) Prin intretinerea de comunicatii cu asemenei societati si invetitati din patria si din afara.

§ 4. Societatea costa din membri ordinari, coresponditori, si onorari.

La tôte trele clasele de membri se admisu nu numai romani, ci si de oricare alta nationalitate.

Membrii ordinari numera la cas'a societati un'a suma anuala de ... fr. val. a.

Numerul membrilor ordinari si corespondenti e nemarginitu, — ér' alu celor onorari se desigur celu multu in ...

§ 5. Spre a deveni membru ordinariu, e necesariu a se insinua la presedintia societati seu deadreptulu, seu prin unu membru ordinariu, si a numeră sum'a anuala.

Dreptu care suma siacare membru ordinariu capeta cursulu Foielor periodice a societati din acelu anu gratisu seu cu unu pretiu moderatu.

§ 6. Membrii corespondenti se alegu de comisiunea societati la propunerea unui membru ordinariu.

Eli nu au de a depune vre un'a suma de bani, numai ce societatea astepta dela eli din tempu in tempu se capete insciintiari scientifice.

Foi'a societati li se va tramite la cererea loru cu unu pretiu moderatu, inse pre spesele loru.

§ 7. Membrii onorari se voru alege in adunarea aniversaria din aceli barbatu, carii se destingu prin merite particularia catra societate, seu carii prin ale loru lucrari scientifice stau in mai deaproape relatiune cu societatea.

Eli nu suntu inderatori la nece un'a prestatiune catra societate. —

§ 8. Scaunulu central stabile alu societati, si miediu-punctulu portarei afacerilor ei e . . . . , unde ea si pastreaza si colectiunile sale. —

§ 9. Suptu protectoratulu, care societatea dupa conatiunea sa va incercă a si lu castiga, tôte afacerile societati se voru portat de catra un'a comisiune.

Ea custa dintru unu presedinte, doi secretari, si cinci membrii consultatori, carii se alegu in adunarea generale aniversaria a societati.

Secretariulu antanii tiene sigilul societatei, si cuprinde locul presedintelui in nesentia de facia, ca vice-presedinte.

Secretariulu alu doilea e totu deauna data si bibliotecariulu societatei.

§ 10. Tote oficiale comisunei sunt onoraria forta pretensiune la vreuna resbunare pecuniaria pentru sierbitiulu oficiale. Etc.

Blasiu, 1/13. Martie 1861.

T. Cipariu.

Conferentiele din Alba-Juli'a.

II.

Cente de ani au trecutu de candu aceste trei elemente n'au să diu la o măsa fație in fație; si mi se pare chiaru Alba-Juli'a si te-
culu, unde romanii, magiaro-secuii si sasii s'au ydiutu moș pe urma
ca națiune unii pe altii. Cum de acăsta memoria totusi n'a potutu se
indulcésca animele a tote trele elemente? Dupa atata lunga despar-
tire, cum de elementulu magiaro - secuiu nu s'a chiaru bucuratul ve-
diendu redicanduse unu elementu pe care ei (magiaro-secuii) atatu de
bucurosu l'aru vré si dori se se contopescă in ei? Cum de magiaro-
secuiloru nu lea chiaru placutu se auda de naționalitate politica ro-
mana? de acăsta naționalitate care neci odata nu lea atacatu naționa-
litatea loru.

Cum de (se o spunem dreptu si francu) loru nu le-a cadiutu chiaru bine, se auda resunandu limb'a romana intr'o sala cu limb'a magiara? — Asia; lucru firescu acesta alu unguriloru. Ei de candu au scosu pe romani din tote drepturile politice nationali, si de candu i-au redusu la stare de națiune aservita — au facutu o multime de legi care de care mai favoritóre pentru naționalitatea magiara, si care de care mai injurióse, prejudiciose si deregatóre pentru naționalitatea romana; ce mirare dar', déea ei (ungurii) se tienu asia de tare si cu atata pertinacitate de Verböczy, de aprobatu si compilat, si decate tote alte legi si constitutiuni a le loru? Ce mirare, ba dieu chiaru mirare, ca in capulu loru nu incap cum romanii se pótă pre-
tinde naționalitate politica, candu asia dicu ei (ungurii) ca legi mai liberali (?) decatul ale loru nu sunt pe faț'a pamentului, ca prin ele tuturorul tote s'au facutu, si tuturorul tote li s'au datu, ca ele nu mai facu distincțiune neci de naționalitate, neci de confesiune. Prea bine; ma ce legi si constitutiuni liberali sunt acele, cari sustienu numai in-
dividualitatea naționale magiara, ér' individualitatea naționale romane o ucidu si o nimicescu cu totulu? apoi, se vedeti, nōe acele legi si constitutiuni cu cari atata ve pompagiatu, chiaru pentru aceea nu ne placu pentru ca nu facu neci o destinctiune de naționalitate, ba nu nu-
mai distinctiune dar' neci memoria nu facu de celelalte naționalitati, ci pe toti locuitorii tieri considera de unguri, vorbindu de unificatiune națională (nemzet-egység). Noi vremu distinctiune si neci de cum unificatiune națională cum vreti Dvóstre, si vremu ca noi ca națiune romana se luam parte atatu la legislatiune catu si la administratiune politica si judiciale; si acăsta distinctiune de naționalitate nu inse-
néza separatismu, ci e postulatulu dreptatiei dumnedieesci si e funda-
mentulu drepturilor egali pentru fiacare națiune; candu din contra, a nu face distinctiune de naționalitate, insemnéza indiferentismu catra limba si națiune, si a imnoră cu totulu atributulu celu mai divin si conditiunea cea mai de vietă pentru unu poporu; ca mie, si tuturorul romaniloru, nu ne e totu atatu, ca in ori ce limba se vorbim in die-
ta, si in ori ce limba se se compuna legile, si in ori ce limba se ne vorbescu deregatorii, si in ori ce limba se n̄i se administre justitia si celelalte cause ale nōstre; apoi in constitutiunea si legile Dvóstre nu e decretata numai limb'a magiara de limba a legislatiunei si admi-
nistratiunei atatu politice catu si judiciali? Postim! — si totusi dici ca constitutiune si legi mai liberali si mai omenóse, decatul ale Dvóstre nu sunt pe rotundulu pamentului!? — (Va urmá.)

„Kolozsvári Közlöny“ si egy „mezőségi román.“

In Nrulu 33 alui Közlöny din 26. Februarie a. c. intr'unu articulu de Clusiu din 24. Febr. asupra prea inaltei scrisori convocatoare la dieta de Bud'a, Domnulu (D.) spune, cumca iau trasariu inim'a de bucurie, la audiulu versului conchiamatoriu la viatia constitutionale, inse eara s'a superat, vediendu, cumca Ardealulu nu este chiamat, fiindca uniunea, este o lege atata de santa, catu prin a ei calcare, s'ar vatama legitimitatea imperatirei antecesorului. Maiestatea Sa Imperatulu (a' király) nu pótă respectă antipatiile unoru mici partide, catra acele legi santite, deceora integritatea imperatiei unguresci (a' magyar királyság integritása) este asigurata prin legi aspre, menitóre de pedepse legale asupra acelora, carii lucra in contra ei; (de aci se vede cum intielege Domnulu (D.) viet'a constitutionale. — Fora in-
doiela, dupa intielesulu Domnilor szolgabirę si al pandurilor, carii au sculatu din morti bastonulu de alunq in Ungaria... .

Apoi tiparesce unele dintr'o scrisore a unui emigrantu, unele că aceste: că se ne arete opiniunea ce domnesce afara de imperatia austriaca; „Gazetele cu o apriata bucurie de reuvoiré scriu aicea in strainatate, cumca baronulu Kemény amana restaurarea comitatelor pan' la Martisoru, si ea intra densulu si contele Mikó domnesce ne-invoiéla, fiindca estu din urma sta consequentu lunga 1848 si unio; ear' amanarile bar. Kemény, dau dovedi ne'nfrante, cumca voiesce a tramepe pe „unio“ ad calendas graecas, că astfelu partida Gesammtmonarchie se aiba tempu, spre a astia pe partid'a vlacho-daco-romana, a carei intenție este prea bine cunoscuta in Vien'a, inse cunoscundu totuodata a ei neputintia, vrea se o folosescă spre scopurile sale. —

Domnulu (D.) dice apoi: „noi nu ne miram, cum ca miscarile dintr-o romani se scriu partidei bureaucratice, pentruca, vedi Dta, „Gazeta“, care are acila cu două capete pe frunte, cu multu mai pe față agităsa asupra aantitelor legi unguresci, de catu independentulu „Telegrafulu“ si astfelu mai iti vine a crede, cumca tota agitatiunea este o oficioasa spunere la urechie; Gazeta scie de undei spunu la urechie, din Vien'a ori din Bud'a? Despre amanare dice: „Déca Maiestatea Domnitore pe noi ne va chiamá la diet'a de Buda-Pest'a, noi nu ne vomu intardié; la noi nu'i de lipsa a forma cercuri de alegare, alegerea este legata de censulu de 8 fr., cu operatele catastrale amana, numai decatul se pote sci, cine sunt alegatórii, si astfelu noi o septembra dupa denumirea contiloru supremi putem alege deputati si a ne presentá in diet'a tierei. — Mai aveti lipsa de dovedi despre bun'a aplicare a legilor din 1848? Iti face trebuintia o mai mare parodiare de catu asta? iti tiparesce articolulu si totu odata te da demintiuna, eata amicu! te au lasat in druinu! chiaru si națiunea secuie este de totu nemultumita cu censulu de 8 fr., „jog egyenlő-ség!“ la greuminte!!! —

Totu in Nrulu 33 a lui „Közlöny“ este tiparitul alu treile articulu alu „romanului de pe Campia“ care se vede, ca, cu totu pretilu vrea se sia celu mai de pe urma. La respunsulu din acelu articulu, citimur urmatorele pasaj: „Cu aristocratii, carii la 1849 au adusu pe muscali in tiéra; decumva sunt de acei intra unguri, ce nu credu, (céreca mai bine, ca este faptă), nu mai acei romani potu dori unire, carorul nice bani nice recrute nu le trebue, si carii libertatea cetățilorloru vreau se o siba dupa formularulu celoru 12 ani din urma (te-ai pripitul Dle! numai 10, ear' 2 au fostu sub legile dela 1840) de-
spre carii „Augsb. Allg. Zeitung“ asia scrie: cumca ei sunt avant-
garda Gesammtmonarchiei, de carii credu, ca sunt de totu puçimi, de es éra intra de acestu, numai acei se potu numera, carii, de cate ori inaltia grăiu sub rasia naționalităei, abatanduse dela santulu scopu se facu onelte absolutismului.

Óre nu sémana acăsta sententia a romanului de pe Campia, că oulu, cu cea de mai susu a Domnului (D.)? neamu totu mirat, de unde au ómenii lui Közlöny obrazu a dice, cumoa numai o partida mica a romaniloru nu este capu plecatu alu Domnealoru, dar' neamu mirat, dupa ce adunarea din 1/13. cu totulu alta lea dove-
ditu... —

Acum se vedemu cinci esenția Domnului romanu de pe Campia, pentru care s'au luptat cu atata voróva, si a pusu atata prepusu pe capulu poporului, din alu carai sange este, — eacat'o! „Din aceste vei ve lé, dice in acelu articulu, cumca eu vreau „unio“ cu aristocratii cei liberali si cu democratii, de órace aostii totu una vrea, si ie voiescu a cinsti si voru si cinsti drepturile altoru națiuni, pentru ca numai in modrulu acesta urmădie voiei regelui Stefano celui santu, care a poruncit, că ungurii se aiba in onore drepturile națiunilor straine (idegen nemzetek jogait tisztelejék) „quoniam regnum unius linguae est imbecille.“

Déca Dta de pe Campia ai cettu diatribele lui Közlöny, de candu a venit „unio“ pe tapetu si ai intielesu cinciesenția tuturorul articoliloru de fondu, si fara fundu, publicati in cau'a cu romanii si asupra loru, catu nu le au remasu unu peru in capu nescarmanatu, nice catu este negru subtul unghe nu li s'au lasat, ce li s'ar compete de aiurea, de catu dela gratia Közlönyianiloru, dandu pe romanu de nemultamitoru si turburatoru de pacea din casa; eaca asia foru picu de cugetu si cuvenintia, numai si numai ea nu vrea a priimi că se'l fericésca dumnealoru, si se nu se invirtésea a se cugetă si elu de ale sale; — apoi nu ne pateam mirá destulu de increderea ce te pasce D. Campianu, si de cugetulu din care voiesci că se astepte romanul tote dela bunavointia acelora, cari nice bataru din vorbele loru nu se ivesce. — (Va urmá.)

Първите знои почнаха въвъзможност дека се изгубят във 1847/8.

De лънгъ Томешъ дн Феврари.

Есте зно адеверъ таре математичешите съгръб, къдекъ о българите, кара ера пътъ да зно тимпъ еокисивъ проприетате а знои класъ, се естинде юн преоте азъ класъ де омен, къдълчеда

еі пъз ачі пекъюсквтъ, фармекъ ініміз, ші вътреште діл сле симуминте de тълутътире, de облегъмісте ші de азініре.

Ачёста не фаче се кредемъ, къ фссе ші tendingua аристокрацие mariare діл апвл 1847/8 къндъ ръдикъндъ за порціе кастролоръ еі, чоловѣкъ діл секоли пре пергаменте ші пре фелібрите ділоште франціе, ревурсъ занде віеци конституціонале ші престе сервіл чеі de din афаръ de кастре, адекъ престе църені; а кърора сбртъ пъз ачі ера пъмаі de a пъстра кастреле къ пзпга ші къ віеца. —

Фръмбъсъ ші позімъ реоолгівне, зікъ ресігпаре ачёста а аристокрацие mariare, de a кіета ші пре ачела лънгъ сіне ла має, карелъ пъз ачі пъмаі пре ла спате авé локъ, (дзпъ ворба гр. Бетленъ), прекът фссе църаплъ пъз діл апвл 1848 ші ачі ла поі діл Банатъ; потемъ зіче зпѣ есемпіз рапд de авгічере діл Европа чівілизать; ші Dominezevle! че фрактъ бъле адъчеса ачёста фантъ марінімбъсъ, дікъ пз ера токтаі аша de сінчеръ квіетатъ, къмъ фрътаре евенемінтеле апвл 1849, каре къ скототе франціошате ка пеште порі фортъ ділпрекаці de фртъне се дескъркаръ пре ачелъ агръ алъ попбрълоръ, діл карелъ ера арзикатъ съштпца констітуціоне ші а лібертьце.

Фіндкъ фрпрецивръріле зіжеі de астъзі ші пре поі ділкъ пе andemt de a скотъ din архівъ врошвріка чеа десктъл de пръвітъ а артікліоръ dietalі зпгврещі din апвл 1847/8, Mai франціръшъ одатъ din табль діл табль, ка съ ведемъ че, маі квіетъшъ поі ділшине деснре ачестеа леіл ші ажтъ дзпъ 12 an! ші еатъ, къ ачесті треі артіклі діл афлъшъ дечеа маі таре фрпсътътате, фацъ къ спірітъл тімвілъ de астъзі, адекъ: Артікліоръ алъ IXlea deонре ръдикареа роботелоръ, ші а врбаріалітъціоръ, § 1 пъз ла 5; din артікліоръ алъ V. § 3 деснре даторінда чішткърія деоптатъ алъ dietel зпгврещі, ка погрешітъ се штіе лімба mariarъ, ші din артікліоръ XVI. ппктулъ e деснре фрпро-дхсерса пъмаі а лімба mariare діл тóто тревіле din лънтръ (ши фріеште къ ші din афаръ) але комітатъл.

Ачесті З артіклі ші de търлатъл, §ii чеі din eі тенденції съптъ дзпъ пзререа постръ пзпктеle de къпетеніе, пре лънгъ каре се фртъръ тóто кошвінріле ші інтересеа постре пзционале ро-тъне ші въпъцене.

Че се атінде de артіклі IX ал ачесторъ леіл, еіл погрешітъ се аратъ ка зпѣ тестімоній фръмбъсъ do пропшіреа аристокрацие mariare діл чівіліадівне ші demn de тóто лаада, пептъръ къ ба сінгъръ de сіне авгічие de зпѣ дреатъ аша de артіклі, ші спрѣ въ-нізъ еі діл трюпъ ші діл съпнре префъктъ, прекът алъ фостъ дреп-тъл роботелоръ ші алъ врбаріалітъціоръ; ла каре ділсь цара de 10 апі ділкочо тóто фртъна деснпгвбеште; (еаръ о парте din фостъ обаці маі ретасъ арзикатъ ші ділкъркатъ. Адевератъ къ атвпчі ера лаада лаада ші шерітъл тарітъ, къндъл ар фі фъкът'о ачеста фъръ піч о deodъкънре, ділсь къндъл квтпврътъл чева къ баі, de алъ да пъмаі зп креіцарів пептъръ еіл, пз маі zічетъ къ л'амъ къпътътатъ діл даръ, чі къ л'амъ къпътътатъ къ сздореа постръ; апол касвріле полонезіоръ ші атешнціріле чівілісъчнеі ділкъ ал сілігъ лаакръшъ ачеста ші че віне кам сілітъ, пз борть пзме de мерітъ недиспътатъ —); даръ тóтоші пз пзтетъ тóтоші одатъ а пз не дескопері пзререа постръ фртъаколо, къ шоті-вілъ de къпетеніе din кароле фъкъ аристокрациа mariarъ ачеста, фр ділпреіатъ ділкъ ші къ ачелеа kondіціоні, къ тоі ачеіа каріл ділпескъ а ажнре ла фрпртъшіреа de віаца пзблікъ, прекът діл комітатъ аша ші діл діетъ требе погрешітъ съ штіе лімба mariarъ.

Ачеста фр ачелъ тешоравіл „do, ut des ші facio ut facias“ (даш съмі дай), деонре карелъ ші челъ маі l'amtatъ върбатъ de статъ алъ mariаріоръ kontele Сечепі діл вртъторілъ кілі стрі-гъ кътъръ mariаріоръ съ: „Алъ п'авемъ de a фаче, декътъ съ діл-тіндъшъ ші оъ фачетъ кошвіе бъпътъціе ачестеа къ локвіто-ріл а тóто цера“, даръ ділтълъ парте тóто дзпъ пзререа ші проекtele чеіе департе цілтіріе алъ овсъ-лъвдатълъ конте се фаче de леіл артікліоръ VI. § 1—11 ал апвл 1840 ділтръ ачела ділпескъ: ка діл Цера зпгврбокъ съ пз аівъ потере облегътобе алъ леіл, алъ ждекатъ, алъ мандатъ, алъ петідіжне, алъ кон-трактъ ші алъ раціоні, декътъ пъмаі чеіе скрісе ші скріїнде діл лімба mariarъ. —

Ші че фъкъ діета зпгврбокъ din апвл 1847/8 діл ачеста прівінцъ? — Nimica алъ, декътъ къ къ о ловітъръ авѣ de къ-щетъ а пре фаче 9 тілібне de локвіторі (славі, рошпні ші цер-мані) кътъ маі de грабъ діл mariarъ; ші прін ачеста се дікътъ септенція de тірте тараіл престе тоі ачеіа, каріл фъръ de віна лоръ, даръ дзпъ хотържреа domnezeiескъ авбръ сбртъ de a фі пъскю пзмариаръ. —

Че авеа зпѣ тъпърѣ рошпнъ de a фаче, челъ че къ кътъ амаръ тóто ші къ о гръмадъ de неажнре лаупъндъсе петречеа кврсъл штіпнціоръ прін інсітътеле din Цера зпгврбокъ (ші алесъ діл рътітълъ дела апвл 1836 пъз ла апвл 1848), дікъ авеа діл квіетъ ка съ потъ пъші ші еіл віеца пзблікъ ші політікъ?

ръз dap', къ де коло діла крдделе тіпереде треввіа къ тоталъ съ ce desbrache de тоштепіреа зпгврбокъ, зікъ, de лімба ші на-ционалітатеа са, ші адъпъндъсе пъмаі къ штіпнце ші къ datine mariare, съ ші пегріжескъ ділвіцареа ші квтъріа лімбеі матерне, съ вітъ ші делътъе валбреа еі, ба съ се рзаше ші de про-вріаші оріціе, de каре есешпло ші пре la поі десктъе се тч афль. — (Ba үрта.)

Унгарія. Конгрегаціонеа комітатъл diл Песта din 11. Martie dekiars literale regale сеі зпкрітълъ конкіетъторіл діета зпгврбокъ, дзпъ формъ de пелегалъ, пептъръ къ се ділп-тревіеше леіл din 1848 арт. III.; къ пз есте контрасемпнатъ de миністрії ръсппнсабіл, чі de піште короіларі, а къроръ пзсъчнпо пз e квпоскътъ діл діета лоръ; кіаръ ші дзпъ квріпіл ділкъ діл пзтіокъ пелегалъ, пептъръ къ діл еіл пз с'а респікатъ, къ діета съ кіатъ ла треі апі дзпъ леіл din a. 1848, пептъръ пз съ кіатъ ла Песта, къ пз се фаче поменіре de конкістареа Ar-dealzai, каре пріа арт. VII. e зпітъ къ Унгарія, — пептъръ къ алецеріле пз се факъ петтіндіндеа дзпъ леіл din a. 1848 арт. V., чі пріп ordine de алецеріе октроатъ; (еакъ ші комітатъл Пештей стъ творшіш пептъръ спретаціа лімбі, къчі діл арт. V. § 3 съ окроіе de кътъръ фрпретатъ, токта пъмаі kondіціонеа de a шті ескісівш лімба mariarъ.) Mai ділколо пептъръ къ конкістареа діетел с'а тръшіоі преа тързіш, еаръ маі таітъ de кътъ тóто din ачелъ тешеі e пелегалъ ачеста кіттаре, пептъръ Mai. Са конкіамъ діета пе тешеілъ актелоръ dіlomatičе din 20. Ок-тобре, къмъ ші ділпагврареа ші коропареа тотъ діл зрта ачеса о ordinézъ, ші ділкъ о конкоідерезъ ка зпѣ актъ de градіе, пе къндъ дзпъ леіл mariare ar' фі овлегъчнпо, ка діл рестімоі de шаое лапі діла езіреа пе тропъ съ се конкістареа dіета, ші пептъръ къ дрентъл de a діфіце контрапвціонеа ші рекрпцій лі се denéгъ ші пріп леіеа fndamentalъ чептальісéz Унгарія діл сенатъл ім-періаіл, пре каре Унгарія п'ліл реквпште, фіндъ пъмаі діл пер-сона рецеліві зпітъ къ чеекаітъ парте а топархіе, діл зртъ фші аратъ сперапца ші кредінца, къ пічі о четате пз ва ла парте la алецеріеа сенаторілоръ імпер. пічі бпг indibid пз се ва афла каре пз ва цініе прітіреа алецеріе ачестеа de o крімъ діл кон-тра патріеі ші а констітюціеі, ші аштептъ ка се протестеze din діетъ ші пъмаі din кавса ачеста діл зпн de даторіе а асказта de діетъ ші пъмаі din какса ачеста діл зпн de даторіе а асказта de діетъ ші аша ea конгрегаціонеа ла комітатъл чеп-тralъ, ка пзблікъндъл діл комітате съ ле провбче пе ачестеа, ка алецеріле діетале съ се факъ пъмаі дзпъ къмъ ordinézъ арт. 5 ал леіл din a. 1848?! — Mai adasuemъ, къ ділкоропареа о леігъ de формала авгічере а рец. Ferdinandъ ші а арх. Франц Карлъ. —

Пептъръ Песта о'аі алесъ діпвтатъ діеталі Deak, Salai, Горве, Качаовічі, къроръ с'аі фъкътъ ші зпѣ банкетъ; асеменеа ші діл alte маі таітъ комітате, кіаръ ші діл Ardealzai ш'аі ді-семпнатъ mariаріі ші сасій пе евентвали лоръ діпвтаті ші апзмітъ діл Клажъ, дзпъ спаса жарпаледоръ, пе скріторілоръ Чернапоні. — Kpedemъ къ ші ромашіл съ воръ фрпгіжі de тімпіріш, къ атътъ маі вжтоскъ, къ лаакръ de ачестеа съ кам калкілэзъ, ка съ се факъ тóто престе капъ, къ грабъ таре, ка аша чеі nededaui съ пз се потъ реквлеце. Апол рошпнї погрешітъ къ воръ съ dea ші інтркціоні ла діпвтаті, прекъш ал фъкътъ ачеста ші комітатъл Nitrei ші алъ Семпілінглі ш. а. ші зіте, ка къ тóте къ е діл контра леіл din 1847/8, тóтоші ачеста пз се прівеште de o крімъ, ка октроареа арт. V. спітъторіл пептъръ спретаціа лімбі. — Акът се пе decamпітъ одатъ къ тодії. —

Алта. Koncіalzai ch. r. локотепенциал diл Унгарія, деско-пері ділтъро adreсъ ділрептатъ кътъръ комітатъ, къмъ тоате аршеле конфісқате діл апвл 1849/50 ші ашезате діл артъріеле Комаротълі ші алъ Ножопълі воръ съ се рестітъе пропріетарі-лоръ съ. Респектіві ал пъмаі а'ші аштерпн петідівпіле сале пе калеа комітатъл ла конкоілівіл ділкотепенциал пъз ла 31. Martie 1861.

Іокай Мазрішъ, редакторъл албатъл хонвзілоръ, адекъ алъ mariаріоръ каріл алъ апъратъ патріа са діл апвл 1849, — еакъ къ о прокламаціоне діл пзблікъ, къ пептъръ ділтъліреа fndamentalъ спре ажнторіреа хонвзілоръ ші пептъръ етернісареа anілоръ 1848/49 діл форма поетікъ діл Alzalzai ачеста de вр'o 25 кіле, ші вердъ каре ділтъръ колеїї лаі съші тръмітъ веңсвріе, каре воръ къпта евенемінтеле апілоръ пътірі, спре тіпъріре. — Dap' орфаїл рошпнї п'ар теріта о лааре аштептъ а резніпнї? —

Beiusiu, 11. Martie n. 1861.

(Capetu din Nr. trecutu.)

Nu potenu lasá neamintitu ca meritile Domnului prota gr. n. u. din Beiusiu sunt mari pentru că se sia alesu, ca-se

1) Cedulele de casatoria protopopesri, acuma le scria in limb'a

magiara, candu preotii nu sciu unu cuventu unguresc; si asia se
merga cu ele bietii pe la notarii unguri, ca se le esplice. Psi!

2) Au datu ordine că matriculele besericesci inca se le duca în limb'a magiara — pe cum audim, dar' despre asta inca n'amu sciencia positiva, fara se pôte deduce din punctul 1, carele e dreptu. Oare cum pôte rabda onor. ordinariatu besericescu, unele că aceste, va intreba publiculu romanu? Noi insa scimu ca laudatulu ordinariatu de multu la espusu pe nnmitulu protopopu din statiune, ci nu capeta potere executiva, caci i sa denegatu, si asia in timpulu presinte lumea civile se amesteca si in cele beserioesci?! (dupa constitutiunea din an. 1848?). —

Că se potemu scapa de atatea nedreptati, consentim cu totii
se se esopere unu congresu nationale, commemorat de multu meri-
tatulu nostru barbatu A. de Mocioni, unde se ne descoperim pe cale
legala dorintiele nóstre si se simu dusi la lumanului fericirei si nationale.

Mai multi

Ли Песта обіектомъ dietы, тої с'аѣ дпце-
лесѣ, к'амъ че єѣ de a фаче дептациї — фацъ къ впіреа Тран-
сільваніе; дептациї немаріарі ворѣ фі Ли чеєа че прівеште ав-
тономія църіорѣ таї лібералі декътѣ дпсчші тагіарії, — пшав
de ap цинé о solidarітате есемптаръ ла оалть. Лицъ totѣ се
кpede, къ dietы се ва цинé Ли Песта ші къ Лімператвлѣ ва вені
аколо Ли 28. Марців.

Унгарії ня потѣк місткі пъшіреа чеа імпвітёре а кроацілорѣ ші жэралеле тагіаре „Sürgöny“ ші „Pestі Hirnök“ дыші варсъ тънія асчпрѣле; честѣ din 8ртъ съ 4пчёркъ а ші аръта пе чо кале с'ар пътэ тай лесне тагіаріца nemtagiarii дн Унгарія ші зіче, къ чепеслах din артікламъ 5 алъ лецеi din 1848, е перікласъ пеп-трѣ еi, фіндѣкъ адѣчে преа твлуі nemtagiarii да dietz (?) Dm-nezei сълъ іерте, къ таре а тай пъкѣтвітъ.

— Domnul Marieneck denșne în 16. iulie 1881 din știntă
și în 21. mai 1901 din diploma de Doktorat.

Din кропіка есторібръ: Месіна с'а предатъ дн 13. Марця. Ап Рома се прогъті пе 14. прокіттареа лві Вікторъ Емануелъ де реце ші се прогътеште ші флатвра къ іскріпціонеа: Съ трьєскъ Півсѣ алъ IX. Папа постръ! Съ трьєскъ Вікторъ Емануелъ рецеле постръ! — Трьпеле бърбоніче din статувъ па- паалъ аѣ капітвлатъ. Се аштептъ актъ прокіттареа Італіеї де- регатъ гнітв. Міліція італіеніоръ а вжпсѣ чіфра de 303,000 ші арміеа се тозъ таї контінєтъ.

Ли Варшовіа е ліпіште; Ліпператвлі а респвпсč ла адреса
полопілоръ: къ ачеста съ се прівекъ ка кът п'ар фі ексістатѣ
ші ексаалтареа nolonezzъ съ се редкъ ли тарциніле opdinei ші
ліпіште, къ Ліпператвлі ва фаче dicpвsъчvпl ка ші попорвлі съ
се ліверезе de скльвіе ші тóте пласеле челелалте съ се бжкбр
de o opdine adeveratъ. — Decnро Сербіа се скрію, къ ea арї
фаче паші спре а се скоте din denendinga Тврчиі, с'ар артэ ші
с'ар фі пквъ ли купделенцеро къ боспіюї ші къ твptепенгренії ші
волгптарії італіані. — Decnро етіграпці: Bidaчі, впъ тагіаръ din
Песта, ташіністѣ, автъ ші къ вазъ ліптрø тагіарї din Прінчі-
пате, елѣ проведе пріп колекціоні пе етіграції тагіарї каріл се
афль ли Галадї, ли Бъкъ, Іаші, Бръзла. Bidaчі ле е таіорзлд
ли Галадї ші ле ліппърцеште пріп свбаітерпї lvi фрапквлі пе
zi; Берсендї е капвлі lorъ totъ ли Галадї ші вісігézъ тóто
постгрие лоръ ші ли Прінчіпате ші ли Българіа, vnde се ексер-
чітезъ фъръ артэ пе свптъ тъпъ. Берсендї сперéзъ, къ ли
оквртвлі ва прорѣтпе ли Съквіте, ка съ depéгъ че аѣ стрікатѣ
ромпїї ла 1848/9.

Брашовъ, 18. Марців п. (Штірі аместекат.) Се паре
къ патвра **дн** зілеле постре ар вреа а ріваліса къ політика (сёд
пóте ачёста къ чеea?). Денъ кътева зіле ка de прітъваръ о
Фртъпъ еаръш din челе таі Фрлбсъ de 24 бре не adse din no
о nea грбсъ ка de о үртъ ші не ре'търъкъ **дн** вештжптъ de
еарпъ. О асеменеа а doxa еарпъ totdeasna аре држхріпцъ
греа аскра преукріпкъ de челе требкіпбсе да віéпъ. —

греб аспира предварівські де челе греєвичесе да відь. —
Девъ къте штірі не соосекъ din таі твлте пърші ұп челе
din үртъ ротънії ұпкъ аð ұпчептѣ съ аштепте греъ.
— Девъ ешіреа тәпіфестылі ші a dipломеі din 20. Октобре таі
тоці ротънії трапсілвані с'аð ұпвоітѣ ұптръ а зіче, къ чеі үпі-
сірзече anі треккії аð фостѣ пептръ поі о школьъ форте аспръ.
Лисъ բюпъ, adikъ բюпъ нұмаі пептрг ачеса, къ съб ачелѣ рецимѣ
абсолютітікъ сімпляш ші карактерылѣ постря паціоналѣ ұп локкѣ
съ борзы din a са търіз елѣ таі вжартосѣ се ацері ші консолідѣ.
— „Нұмаі акыт не требкеште тімпіл спре а не реквлеце ші ұп-
целене поі ұптръ поі, пептргка съ не потемѣ күпбіште деңгеліп

пова писечкне ұн каре атъ ажыпсд.“ Еі біне, о’а ұлтажшпарат ші ачеста. Еатъ чіңі 1891 де реквлецерे ші dieckvoisn de маре ұлоемпітате каре аз дықкесд атътән пріп копферінде көттә ші пріп жырнале. Ұн ачестің ръстімпіш көмпаратрісіні поштріп үлгіріп маніфестаръ din партеа лорд о первъедаре фрепетікъ, еснекторъндасе ұн тодылға үелд маі дэреросд ұн контра преа лінгліи десволтъ-такті алъ 1891 морд, өаръ маі вакросд дела денгіміреа ұлкобче а прешедіңделорд de капчеларің ші de гүберпіш; ръедапеа лорд се ведеа а фі писъ да о пробъ атътән маі тортыръторе, къ къттә ачесі капі ші апкіті гүбернаторыл — ремасеръ ка ұлтру’о старе de паралісіш, ұлкъттә съ ны се поғы тішка ұн пісі о парте. О спераңдь че ле маі likspia ера, къ поғе контеле Miko пентръ ачесі ны се апкі de органісъчкпе, къчі ұн челе din үртъ „спішпек“ тоттә се ва прокілта, дынъ күре апоі челеалте се ұлцелегд de cine. Акыт ұпсы преап. патентъ din 26. Февр. а декончертаты ші ачесіе спераңде.

Ачеста сéтъпъ а фi диспесечкпea спiрiтелоръ ла впгврi трап-
сiлванi; каре дпсъ есте ла ротъпi? Съ спнпетъ adesvръл ver-
de 'n фацъ, къчi modeстia преа таре есте соръ вiтрегъ къ сер-
вiлствлд, дпкътъ чипева вшорд ар пътъ скiтва пе вна къ алта.
Ротъпiоръ дпкъ лi с'а вржтъ de атъта тръгiпаре; джпшi дпкъ
дорескъ ка цера шi пацiвnea съ пе ёсъ одатъ din ачестъ старе
de o фiппu вртафродiтъ, съ се алегъ одатъ ла врео парте, съ
не скодъ din dvalistvъ ачеста, дптръ кареле нz тai штiтвъ ai
къi спнпетъ. Офiчiолателe провiсорiвлзi абсолютiстiкъ тiндъ нz-
тai атъта, къ пе 15. Aprile a8 съ стеа гата de a трапспнpe
актеле ла алте тъпi, нz тai потъ фаче пiмiкъ, iюстiциa шi admis-
iостръчкпea a8 ръмасъ балтъ. Локiторi eаpъ ne шtindъ пiчi
въпъ астъзi дппъ каре леце електораль a8 съ'шi алегъ ne noii
derегъторi тiпiчinal, пiчi къ се афъ дп старе de a се прегъти
кът се каде пептръ vno aktъ атъта de дпсешппторъ. Дптр'ачеea
intriцeле впорд kandidatъ лакомi de domni, карii дп зечимea din
вртъ a8 статъ департе dela maca вepde якъr zioa поптеа спре
a се авънта дп капвлд теселоръ, прiп че тiжлбче? ne спнпe
дпсвши Kozlony din 12. Марцi, търтiрiсindъ квратъ, квтъкъ дп
Zълах (Zilah) къ окасiвnea алецерi de оfiциалi дп конгрегацi-
nea de комiтатъ цiпtъ съз прешедiца поvlкi префектъ de ко-
mitatъ konte Вешеленi c'a8 дпtжmплатъ o твлшime de тiтviрi;
аноi ротъпi сът преа determinaцi a нz сферi ка дп тiжлоквл
lopъ съ се дпкъiве о acemenea datinъ скърпавъ шi спркатъ, adevъратъ
гангрепъ a вiдеi констiтiгiонаle, ршiпeа шi бажоквra лiберi-
циi, пвтритбреa anархиi шi a decfръвлz, тормжитъ плд fеdciчiрi

Литръ алтеле, зікъ жърпалеле стрыне опі къте ворѣ вреа, ѿера постръ се афъ пъпъ акамъ дп ліпіште депліпъ; еаръ файтеле скорпіе де жърпалеле ынгврещі деонре пз штід че фой съврътбре (скріко сеё тіпъріе?) п'інтре попорвлѣ роцънѣ съпѣтѣ сорорі ынне ші къ челе din 1848 пъблікате дптр'зпѣ адаосѣ да Erdélyi Hiradó челѣ ытъносатѣ, пъскатѣ din ачелѣ татъ ші din ачеа татъ, не каре ле къпштемѣ къ тоїи din тінеределе поасіре. Тотѣ че не сімдімѣ дпндатораі а deckoperi din сінлѣ попорвлѣ поетрѣ дзпѣ штірі посітіве че авемѣ, се къпрindѣ дп треі лакрері форте непількте, каре съпѣ, къ роцънї дп ынелѣ ціпвтврі стрікъ таре пъздбріле пропрії ші челе dicnѣтate фъръ пічі о екonomіѣ, крѣдare ші преведере дп віторѣ, — къ ыпї дпвз-цъторї de школъ аѣ дпчепвтѣ а се леневі таре дп черчета-реа школеі, дп проконсіреа ші регулареа тіперії, лъсъпдго дп воіа еї, еаръ oda:ia школеі дптр'о пеквръці ѿ тогълѣ окърбосъ, еаръ къ ачестеа дѣндѣ контрапрілорѣ школеі окасі-nea чеа таі бінөвенітѣ де а лакра спре сърпареа еї, къ дп о самъ de комѣпне ётненї ар фі дпчепвтѣ а се ръчи форте дела черчетароз бісерічей, дп кътѣ ці о'ар пърѣ къ комѣпа стѣ тогъ din філософі ші din політічі тарі къртвіторї де о ляте дптрегъ, къндѣ de алтѣ парте шеэзъторї, кърчте, кафепеле съпѣ тогъдеа-на пыне. Videant Patres.

Ла тоці: Dela 1. Мартіе се deckide пропагандаре позъла Газета къ З фюр. 36 кр. фп лъвутръ, 15 сфанци патъра фп афаръ. — Dela dieta Онгарієї вомъ серви къ штірі телеграфиче deadрентвлъ тръмтісе ши вомъ авб а жертфі къ тоці, дзпъ че-
гіческо фтлератіе. Експлодира се авт феаххрсъ.

Консультативна зустріч № 18. Марія К. п. стад ашев:

	Вал.	авгт.	фр.	кр.
Галвініл джерътешті		6	97	
Абгевбрг		146	25	
London		147	—	
Літпрътетбл падіонал		76	50	
Овлігайле металіческі de 5 %		65	—	
Акційные вапккладі		723	—	
кредитблі		163	—	